

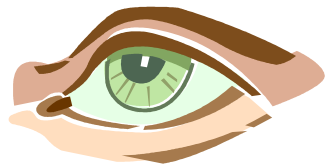
NÁZEV ŠKOLY:	Masarykova základní škola a mateřská škola Melč, okres Opava, příspěvková organizace
ČÍSLO PROJEKTU:	CZ.1.07/1.4.00/21.2623
AUTOR:	Mgr. Lucie Čechovičová
NÁZEV:	VY_32_Inovace_Český_jazyk_7
ČÍSLO DUM:	19
TÉMA:	Nonverbální prostředky vyjadřování
ROČNÍK:	9.
OBDOBÍ REALIZACE:	5/2013

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Anotace

- Prezentace je určena k výkladu učiva o nonverbální komunikaci. V úvodu je zařazena evokace pomocí obrázků, kdy se žáci naladí na téma samotné a zopakují si, co už o něm vědí. V dalších částech se pak blíže seznámí s teorií jednotlivých forem neverbální komunikace. V závěru je pak zařazeno několik praktických úkolů, kdy si žáci vyzkouší tyto prostředky sami na sobě.

K dnešnímu
tématu tě
navedou
obrázky.

Co mají
společného?

Nonverbální prostředky vyjadřování

Mimojazykové činitele

- Úspěch nebo neúspěch našeho vystoupení ovlivňují také mimojazykové činitele.
- Jsou to doplňující faktory k základnímu používání jazykových prostředků a přispívají k porozumění lidské řeči.
- Vždy dbáme nejen na to, co říkáme, ale i jak působíme na posluchače.

Se kterým příslovím o **prvním dojmu** se nejvíce ztotožňuješ?

1. Nevěřte nikdy prvému dojmu, protože ten je vždy správný.

(Montesquieu Charles-Louis de Secondat)

2. Nikdy nedostaneš druhou šanci udělat první dojem.

(Jamajské přísloví)

3. První dojem často klam.

4. První dojem na hlupáky velmi působí.

(Stendhal)

První dojem

- Úsudek o odbornosti, společenském postavení, zásadách a inteligenci si posluchači začínají tvořit téměř okamžitě.
- Na tom, kdo veřejně vystupuje, vnímají posluchači všechno:
 - příchod, postoj
 - oděv, celkovou upravenost
 - výraz tváře
 - jistotu vystupování aj.

Osobní image vždy oznamuje, kdo jsme a co lze od nás očekávat.

Nonverbální komunikace

- Mimika
- Proxemika
- Posturika
- Kinezika
- Gestika
- Haptika

Mimika

- z řeckého *mimikos* – napodobující, imitující
- projevuje se různým utvářením obličeje mluvčího, jeho výrazem ve tváři, ten odpovídá jeho duševnímu stavu a náladě
- Pamatuj!
Mimika téměř vždy předchází slovo a je do značné míry automatizována.

Okno do srdce okno

- První kontakt vysílají oči.
- Navazují kontakt.
- Aniž mluvíme, vyvolávají souhlasnou či nesouhlasnou odpověď.
- Které emoce dokážete na druhém poznat?
- Vyzkoušej si některé s emotikony:

zamilovaný

rozrušený

ohromený

zklamáný

smutný

nezaujatý

nedůvěřivý

šokovaný

rozzlobený

rafinovaný

nezaujatý

zklamáný

šokováný

zamilováný

smutný

ohromený

rozrušený

nedůvěřivý

rozzlobený

rafinováný

Ř
E
Š
E
N
Í

Proxemika

- z anglického *proximity* – blízkost
- fyzická **vzdálenost** mezi komunikujícími osobami, tuto můžeme zároveň chápat i jako psychickou
- v různých kulturách existují odlišné proxemické parametry
- proxemické zóny = vzdálenosti při setkání:
 - veřejná (asi nad 370 cm)
 - společenská (120 – 370 cm) – cizí lidé, neosobní jednání
 - osobní (45 – 120 cm) – blízcí přátelé a příbuzní
 - intimní (do 45 cm) – důvěrné styky

Posturika

- z řeckého *positura* – poloha
- výpovědní hodnotu má i náš **postoj**
- vždy bychom měli být přirození
- také způsob jakým stojíme či sedíme vyjadřuje náš vztah k prostředí
- shodný postoj partnerů – souhlas, rovnost
- odlišný (1 sedí, 1 stojí) – nesoulad, neúcta
- při vítání či loučení obvykle povstaneme

Kinezika

- z řeckého *kinesis* – pohyb
- pohyby rukou, nohou, trupu, hlavy
- neměly by působit rušivě, např. hraní si s předměty (klíče, tužka, křída, pravítko...)

Gestika

- z latinského *gero, gerere* – projevovat, nosit
- sdělování pomocí záměrných projevů při vědomém vyjádření určitého postoje
- gesto je po řeči nejtvárnějším výrazovým prostředkem
- Pozor! Gesta mohou být zrádná pro toho, kdo neříká pravdu.
- Ustálená gesta - hlava:
 - přikyvování hlavou - souhlas
 - zavrtění hlavou - nesouhlas

- Nejvýznamnější gesta realizují **ruce**.
- Mnohorukost indických božstev nebyla náhodná, bohatství gest násobilo bohatství skutků.
- Gesto používají od narození i hluší a slepí lidé.
- Kinetika gest a kinetika artikulace jsou v mozku podřízeny stejnému centru, proto telefonující člověk dobře ví, že ho adresát nevidí, ale přesto gestikuluje.

Haptika

- z řeckého *hápto* – připevňuji, spojuji
- bezprostřední dotyk dvou jedinců ve vzájemné interakci
- podání, políbení ruky
- políbení na tvář
- pohlazení
- rozdíly napříč kulturami:
 - Evropané a Američané si potřásají rukama
 - Japonci se pouze uklánějí

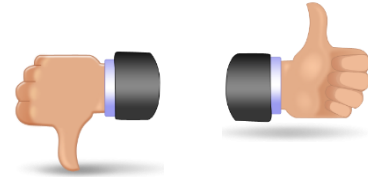

Zajímavosti

- Vysvětli původ gesta zavrtění hlavou s vyjádřením nesouhlasu.
 - Dítě po narození, jakmile zažene hlad, začne kroutit hlavičkou, a tak od sebe odstrkuje prs nebo dudlík.
- Ve které nedaleké zemi přikyvování hlavou **nevyjadřuje** souhlas a zavrtění zase nesouhlas?
 - v Bulharsku
- Odkud se vzalo historicky kultické gesto *držet někomu palce*?
 - původ v křesťanství, zkřížení prostředníku s ukazovákem bylo dojednanou verzí kříže

○ Kde mají svůj původ tato gesta?

- datují se od římských dob, když byl římský gladiátor v aréně zraněn v boji, mohl ho vítěz zabít nebo dáte mu milost, jeho rozhodnutí ovlivňovali i diváci, a to svým znamením

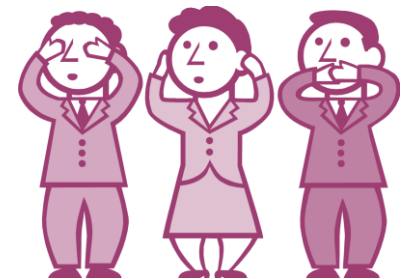
○ Gesto OK znamená, že je vše v pořádku, to ale neplatí pro všechny země. Vědel/a bys, co označuje v těchto zemích?

- Japonsku peníze
- Francii nestojí to za nic
- Malta, Sardinie, Řecko nepěkné, ba urážlivé

○ S jakými prohřešky neverbální komunikace se setkáváš?

- překotné a chaotické změny mimiky, neodpovídající ani situaci, ani obsahu sdělení
- nápadná a přehnaná gestikulace
- chladné, nezúčastněné chování
- přešlapování či kolébání se na místě
- nekontrolovatelné pohyby částí těla, signalizující nejistotu a nervozitu

Praktická cvičení

- Pokus se pomocí gestikulace a mimiky vyjádřit co nejpřirozeněji tato stanoviska:
 - Nemáte pravdu.
 - To bolí!
 - Proč?
 - Nevzpomínám si.
 - To myslíte vážně?
 - Promiňte!
 - To není možné.
 - Dejte pozor!
 - Dejte mi pokoj!
 - Já?
 - Ale to se mýlíte.
 - Nemáte tužku?
 - Nenašel tu někdo klíče?

Hra na zrcadla

- Jde o projev citlivost vůči partnerovi, o schopnosti intuitivně postihnout charakter jeho pohybu a mimiky.
- Dvojice žáků stojí proti sobě, jeden je originálem, druhý zrcadlem. První dělá pohyby, které „zrcadlo“ znázorňuje podle něho. Role se vymění.
 - česání, holení, líčení, nasazování klobouku aj.
- Zrcadla mohou „zkreslovat“ pohyby
 - tvořit protiklady pohybů – levá za pravou, velké za malé, šťastný za nešťastný

Epidemie

- Skupina sedí v kruhu. Jeden z žáků změní výraz v obličeji a obrátí se ke svému sousedovi vlevo. Ten se musí zatvářit stejně a opět se obrátit ke svému sousedovi vlevo, který zase jeho výraz napodobí atd. Všichni musí během hry napodobovat stejný výraz obličeje. I když každý žák napodobuje jen svého souseda, obvykle se výraz prvního a posledního žáka od sebe velmi odlišují. Tímto způsobem lze napodobovat i jakékoli další tělesné pohyby nebo postoje.

Telegraf

- Žáci vytvoří „telegrafické vedení“ tak, že se postaví za sebe. Poslední hráč, který se dívá na zátylek hráče před sebou, dostane úkol „zatelegrafovat“ nějaké jednoduché slovo nebo obrázek. „Nakreslí“ ho nebo „napíše“ rukou hráči před sebou na záda. Při hře není dovoleno mluvit. Když se zpráva „doručena“, porovná se přijatý obsah s původním zněním.

Citace

- KROBOTOVÁ, Milena. *Spisovná výslovnost a kultura mluveného projevu*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2000. 219 s. ISBN 80-244-0187-8.
- Použité obrázky jsou součástí programu Microsoft Office.